

2016-01-22

Enhedslisten, Danmark

Sosialistisk Venstreparti, Norge

Vänsterförbundet/Vasemmistoliitto, Finland

Vänstergröna/Vinstrihreyfingin - grænt framboð, Island

Vänsterpartiet, Sverige

Vänsterpartierna i de fem nordiska länderna vill att de nordiska länderna arbetar tillsammans för att svara på flyktingsituationen, istället för att tävla om vilket land som kan ge dem som är på flykt sämst villkor.

Tillsammans kan vi bygga ett hållbart svar

Under den här hösten har vi sett hur flera nordiska länder medvetet försvårat för människor att använda sin rätt att söka asyl. Det har slutat i en tragisk spiral mot botten, där länder försöker skjuta ifrån sig sin del av uppgiften genom att ha de värsta villkoren. Det är en farlig utveckling som äventyrar asylrätt och mänskliga rättigheter. Det går inte att bygga ett fungerande arbete på det sättet.

Svaret på flyktingsituationen i världen behöver tvärtom handla om att arbeta tillsammans. Det är den enda hållbara, realistiska vägen framåt. Det kan ske på olika nivåer – i Norden, i Europa och i FN – beroende på de politiska förutsättningarna. Exempelvis bör EU ta initiativ till en gemensam fördelning av flyktingar i Europa.

I detta läge, när EU:s politik har stora utmaningar, är det särskilt viktigt att de nordiska länderna börjar samarbeta. Vi vill att de nordiska regeringarna omedelbart möts och diskuterar hur vi kan svara på den här situationen tillsammans.

Vi ser fem tydliga principer som ett sådant samarbete kan bygga på:

1. Alla har rätt att söka asyl

Rätten för de på flykt att söka asyl i det land man befinner sig måste bevaras.

Samtidigt behöver vi bygga ut det gemensamma ansvaret och fördelningen av de som behöver skydd. Rätten till asyl måste värnas.

Det skyddet behöver vara starkt, rättssäkert och humanistiskt. Ett av resultaten från diskussioner mellan de nordiska länderna skulle kunna vara miniminivåer för hur människor som kommit hit tas emot. Det kan handla om regler och praktiskt samarbete för familjeåterförening. Kapplöpningen om att försämra villkoren för asylsökande måste brytas, det kräver samarbete. Samtidigt måste varje land kunna välja att ha en lagstiftning som lägger sig över sådana miniminivåer. Så kan kapplöpningen mot botten förhindras samtidigt som varje land kan ha mer generösa och humana regler.

Vi vill se över möjligheterna att underlätta familjeåterföreningar genom samordning och samarbete mellan de nordiska ländernas ambassader utanför Norden. Idag kan den som ansöker om familjeåterförening behöva ta sig till ett helt annat land för att besöka rätt lands ambassad trots att det finns en annan nordisk ambassad där de bor.

2. Rättvisa gemensamma fördelningsmekanismer

De nordiska länderna behöver gå från att sätta press på flyktingarna, till att sätta press på EU att ta tag i situationen. Dagens Dublinöverenskommelse fungerar inte och måste ersättas med ett system som garanterar asylrätten och fördelar ansvaret rättvist. Ett nytt regelverk bör innehålla regler om gemensamt ansvar för fördelning av flyktingar. Reglerna om behandling av asylansökningar i det första ankomstlandet måste omprövas då de skapar ett orimligt tryck på vissa länder. Familjeåterförening måste vara prioriterat och kunna ske smidigt.

Svaret kan inte vara att passivt låta stora flyktingläger växa fram i Grekland, Italien eller Makedonien. Svaret kan inte heller vara att Turkiet ska agera som EU:s gränspolis, i utbyte mot att vi tyst avstår från att kritisera de politiska förföljelserna i Turkiet. Det är helt orealistiskt att tro att den sortens lösningar skulle kunna bli humana eller hålla särskilt länge.

Europa behöver en ny överenskommelse, med tydliga och rättvisa principer för hur vi tillsammans fördelar de uppgifter vi behöver ta itu med. Det är där det hållbara svaret på situationen idag finns att finna. Det kräver en fördelning av ansvar för flyende på europeisk nivå. Så många europeiska länder som möjligt bör delta i en gemensam solidarisk fördelning av flyktingar.

Tyvärr tyder mycket på att EU inte förmår samla sig för en realistisk lösning, därför är vi öppna för att ta initiativ i en koalition av länder som är villiga att gå före och bidra och till en hållbar situation.

En tredje möjlighet är att FN tar en större roll i den här situationen. EU och Norden måste stärka samarbetet med UNHCR. Vi är beredda att låta UNHCR spela en större roll i att fördela flyktingar i Europa, vilket har skett tidigare.

3. Fri rörlighet i Norden

Den fria rörligheten i Norden betyder för mycket för att sättas på spel. Att många människor har kunnat bo och arbeta på två olika sidor av en gräns har varit en historisk framgångssaga, som gjort våra länder mer dynamiska. Passfriheten, som funnits sedan 1950-talet, har fördjupat och stärkt den nordiska gemenskapen.

Vi vill samla de nordiska länderna i en överenskommelse om att hålla den friheten stark, oavsett hur utvecklingen ser ut i övriga Europa. Det behövs ett tydligt samförstånd om att undvika gränskontroller mellan nordiska länder och aldrig låta dem vara annat än tillfälliga.

Med hårdare gränskontroller och krav på att buss-, tåg- och färjeföretag kontrollerar ID är risken uppenbar att det blir mycket svårt för flyktingar att ta sig till Norden. Det kan leda till fler desperata och farliga flyktförsök samtidigt som det gynnar flyktingsmuggling. Vi bidrar då till en dominoeffekt av stängda gränser i Europa. Om det sker kommer kraven på fördjupat nordiskt samarbete med

bevarad nordisk passunion och fungerande asylrätt att stärkas. Vi behöver ett ökat samarbete mellan de nordiska länderna för att finna gemensamma lösningar med bevarad asylrätt. Vi är för en reglerad invandringspolitik men vill inte att gränskontroller, ID-kontroll och visumkrav används för att faktiskt inskränka tillgången till asyl. En viktig princip i asylrätten är att asylsökande måste kunna ta sig till ländernas territorium för att få tillgång till asylproceduren.

4. Samma skydd för alla löntagare

Den som kommer till Norden ska ha samma rättigheter och arbetsvillkor som alla andra löntagare på arbetsmarknaden. Det ska t ex aldrig vara så att ett företags beslut att säga upp eller anställa någon avgör om personen får asyl. Ingen ska behöva sluta avtal på arbetsmarknaden utifrån den sortens maktförhållanden. Vi vill inte försvaga arbetsrätten för flyktingar och skapa ett B-lag på arbetsmarknaden. Istället vill vi ta vara på flyktingars yrkeskunskaper och genomföra satsningar på utbildning och språkkunskaper.

Den nordiska arbetsmarknaden hänger tydligt samman. Därför finns det också ett gemensamt intresse av att den ska fungera. Vi vill skapa en nordisk samsyn om att skydda alla löntagares rättigheter. Därför behöver vi motverka social dumping och utnyttjande på arbetsmarknaden.

5. Arbete mot orsakerna till att människor tvingas fly

Den flyktingsituation vi sett under hösten är ett starkt skäl för oss att ytterligare öka våra ansträngningar att ta itu med grundorsakerna till att människor flyr från sina länder. De nordiska länderna skulle tillsammans behöva ta ett initiativ för att skapa hopp hos människor som riskerar att tvingas på flykt imorgon.

Vi måste ta tillvara de möjligheter som finns, främst via FN, för att söka en politisk lösning på konflikten i Syrien. De nordiska länderna behöver verka gemensamt för en aktiv förhandlings- och fredsprocess.

Vi vill att de nordiska länderna gör en gemensam, långsiktig satsning på högre nordiskt bistånd till hjälp i Syrien och dess grannländer. Biståndet måste bestå såväl av humanitärt stöd som långsiktiga satsningar på exempelvis barns utbildning.

Vi vill se en beredskap i världens rika länder för en Marshallhjälp i ny tappning, den dag freden är tillbaka i länder som slagits sönder av krig. Då behövs det omfattande stöd till uppbyggnaden av demokratiska institutioner och infrastruktur.

Så länge den akuta krisen varar kommer det också behövas direkta livräddande insatser i Europa. Vi vill att de nordiska länderna tar ett gemensamt initiativ för att öka räddningsinsatserna i Medelhavet och arbetar för att få till stånd en gemensam europeisk räddningsinsats i Medelhavet. Fokus i sådana operationer måste vara att rädda människoliv.